

Lilžės Releiwis

(pirma „Naujasis Releiwis“).

„Lilžės Releiwis“ yra Sereboj bey Subatoj iškūdamas
ir laština ant Bertainio Meto 50 Pen.

Ufftelawimai yra nū bile lofio Posto priimami, arba
ir paczoj Drufkorioj

J. Repländerio bey Sunaus

Lilžėje, Aufštoje Ulcoz. 67 (Hobe Str. 67).

Uffakimai,

Drufkorioj Lilžės Releiwio funkciami laštūja po 10 Pen.

Prifilulymai 20 Pen.,

už lojną smulkeis Raštais išpausq Ellę
Gromatos dėl Lilžės Releiwio paties išrašomos yra
dabar i Skaisgirius nufuncziamos.

Nro. 3.

Lilžėje. 10. Januaryju.

1891.

Kas pasfutiname Gzeše Swiete nufidawe.

Jš Wofietijōs.

Berlyne, 30. Decemeri. Cieco-
rus pirmaje Kaledū Szwentę Diemo-
Szluzmai Garnizon-Baznyczioj pribuwo
ir tada ņeles aukštay stowenczes Per-
sonas bey Gendrolus prieme, kurie sawo
Defawone už sutektases Kaledū Dowa-
nas iktare.

— Pirm trumpo Gzešo yra Cieco-
rus padawadyjes, kad jis prie jo Kelioniū
bey Iņwaziamimū ant Szpacierōs, kaip
ir prie Atgalgryzimo nu tujū, liel ga-
lima, tikl mentay Policijōs Uždabojimū
apie jo Sargybe tenor matyti. Todėl
dabar su Uņstrumu ant to yra laikoma,
kad Urēdininkis atwiray nepafirodytu,
jey toktay ne ypatiškay Reikals pasi-
daro.

— Jš Neapelio pareina ņefanczioji
Zine: Lamonas Dro. Schliemann bus
mostyjamas ir i Ateno Miestą nugabe-
namas.

— 1. Januaryju. Naujo Meto
Dienoj buwo prie karaliskajo Dwaro
paprastieji Gratulaciono Weikalai lai-
komi. Popirma prieme Ciecorus nu
Zegoraus desimt pirm Petū prasidedant
Balaimōs Welhjimus wisū aukņtenujū
Urēdininkū karaliskajo Dwaro, potam
Balaimōs Welhjimus prie karaliskajo
Dwaro esanczujū Žiuponiū bey Cieco-
renēs Žiuponiū, po to Ciecorus nu
Draugfanariū jo Namū pasweikintas
tape. Tada pasidawe Ciecorus bey
Draugfanarei jo Namū ir kitos aukņtos
Personos ilgame Trukhyje i Baznytele
karaliskajo Palocziaus, kur Diemo-
Szluzma laikoma tape ir po to teip
wadinamoj baltojoj Swetlyczioj tikras
Pasweikinimas ant naujo Meto nufi-
dawe.

— Abudu senesnioju Ciecoraus
Sunu ant Welhū i Plōn ant Kadetū
Anņtalto pareis.

— Ciecorene Friedrich Wakare 2.
Januaryjaus podraug su Princeņe Mar-
garete iņ Miesto Kiel wel i Berlynq
sugryņ.

— Ciecorui yra Ulyczioje „Po Le-
pomis“ nu karaliskajo Palocziaus iki
Brandenburgio Wartū Sniego Kels
itaijytas, jey Ciecorus ant to su Szle-
dimis waziūti galetu. Sniegas tape
ypaczej tose Wietose ņwiezey supiltas,
kur jis ant Ulyczioš iņ Daliēs jau
prapūles buwo.

— Konzistorialrots Hegel yra pagal
Braneņimq „Kreuz-Geitungōs“ deley Ry-
kimo jo Sylōs — Hegel yra jau 77
Metū sens — paprašes, kad iņ Szluz-
mōs butu atleidziamas.

— 2. Jan. Petnyczioj po Petū
ant Zegoraus 6 tape prie Ciecoraus
teip wadinamoj Głzbētōs Swetlyczioj
wiena zalnieriska Gzesnis kelama, prie
kurios iņ wiso 60 Personū pakwiestos
buwo ir tarp kuriū Feldmarņolai, ko-
mandierujantieji Gendrolei, kaip ir
Brusū bey Bayerū Karo-Ministerej, tu-
leropi kiti Gendrolei bey kelios aukņtay
stowenczios Personos radoņi.

— „Szleziskajei Geitungai“ yra
iņ Pozū Miesto pranekama: Nu len-
tikņos Geitungōs „Kuryer Poznanski“
pargabentoji Zine, pagal kure lentiskū
Darbininkai iņ maffolikņos Lentū
Zemēs Brususe wel prie Darbo bus
prileidziami, dabar yra per pilnq Ziesq
iņfirodzijust. Iņbiolistkieji Uždraudimai,
lentiskus Darbininkus priimti, bus
weikay atmetami.

— Ateno Mieste yra Wardas Pro-
fesorio Koch wisur minawojamas. Pagal
Braneņimus grytikņū Liekorū, kurie
Berlyne naujji Gydimō-Budq yra
studierawę, esq Profesoris Koch saņes,
kad ant iņgydimō Plaucziū Rykimo
Ligōs kate jo Liekarņwōs ir priederingo
Dro priemalu esq. Ney wiena Zeme
ant wiso Swieto neturenti ale tokiū

priederingū Wietū ant Jtaishmo Gy-
dimō Anņtaltū Plaucziū-Liga Sergan-
tiesiems kaip Grykonū Zeme. Korsu,
Jante, Uegina, Poros bey kitos gry-
tikņos Salos esanczios pagal Noturq
tam prifiktos, kad Gydimō-Wietomis
Plaucziū-Liga Sergantiesiems wisū Že-
miū pastotu. Jis, Profesoris Koch,
toktai su Dziaugsmu pasweiknyņes, jey
Grykonai ant to padaboti pradēsantis.
Per Jtaishmus tokiū Gydimō-Anņtaltū
minētose Salose Grykonai Dēkingnyņe
wiso Swieto užņipelnyti galentis. Ateno
Mieste, kaip mislytis galime, apie ņita
Iņņitarimq Dro. Koch ne mentas Dziaug-
smas pasidare.

Norderney, 31. Dec. Wiens
Gelbejimo Laimas buwo ant Bagalbōs,
i Jures pasidawes, kur jis ale iņales
yra. Ant ņito Laimo esantieji Wyrai
butu beweiņ nuņale, jey ne Garņiepis
„Stadt Norden“ butu prifartines
kursai Wyrus nu ano Laimo iņgelbejo.
Potam ir Releiwai nu to Sziepio, kursai
Bedoje radoņi, teipjau ant pirma mi-
nētajo Garņiepio iņgelbēti tape.

Hamburkyj, 31. Dec. Pagal
Braneņimus ņio Miesto Geitungū susi-
tare Hamburgio Katilū Kurentojei bey
kiti Sziepiū Darbininkai wiename
didziame Sustejime, kad nu 1. Janu-
aryjaus ant wisū Hamburgio Sziepiū
Sztreikierawimas turys prasidēti, itikol
wisi Sziepiū Apturētojei jiemis tas
Algas busq iwelyhyje, kuriū jie iņbiol
nūproņnay buwę praņe.

Bochum, 2. Januaryju. Kaluka-
fime „Heinrich Gustav“ Garū Plyņimas
atņitiko ir didzę Nepalaimq iņprowyjo.
Iņbiol yra 2 Regywu bey 9 Surony-
tujū ņurasti.

Bonn, 1. Januaryju. Ant Keyno
Upēs yra Ledū Gjimas tarp Unkel bey
Remagen apņstojes, toktai jau nu pat
Meto 1843 nebibuwo nufidawus.

Is Maskolijės.

Petersburkij, 30. Dec. Maskolijės Ceitungos pranėša sekantjė dywinaji Atsitikimā: Pirm trumpo Ežeso pasimire Miesto Nizza (petinioj Prancuzijoj) wiena jauna žiupone, Wardu Wachterhausen, kuriōs Motyna Potsdame gywena. Tūjau, kaip ji žinę apie Pasimirimā buvo gamusti, paliepe ji wienam Palaidojimo-Anstaltui Mieste Nizza per Tolraši, kad Dukters Lamona i Potsdamā parsiustu. Po keliū Dienū parėjo Grabas i Potsdamā, ana žiupone dawe ji atwerti, jeib dar pastūji Kartā sawo Dukterę mathi gautu. Koks didis buvo ale jōs Iškastis, kaip ji i Grabā paziurėjo: Grabe gulėjo Lamonas wieno seno maskolijės Oficyro Mandieroj. Lamonū Palaidojimo Užweizdas buvo apskritės ir Grabā jaunosės žiuponės i Smolensk, o Grabā su Oficyro Lamona i Potsdamā ištūntės. Potsdame gywenanczioji žiupone fiunte Depešę, kaip Apstikimas išfireiškęs buvo, i Smolensk ir praše Wyrriusybę ano Miesto, kad Lamona jōs Dukters atgal i Potsdamā parsiustu. Ant to parėjo ale Atsiliepiamas, kad Lamono Palaidojimas su wisa Oficyru pripūlanče Garbe jau esq̄s nusidawęs.

— Ant Gelžkelio tarp Losow bey Sebastopol pirm keliū Dienū labay draus Užpūlimas wieno Kelewis per Plešikū nusidawe. Wiename Wezime 2. Klafės sedėjo Agents Dreyfuss bey Rupejus G. Balandomis parėjo i anā Wezimā du dywnay išweizdencziu Wyrū, kuriudu tēnay apšizwalge, kaip kad jūdu ko jėškotu. Rast jūdu wpačey ant Agents Dreyfuss tykojo, kursai miegojo ir wisados daug Piningū su sawimi drauge liūbejo tureti. Plešikams buvo nesmagu, kad ir G. drauge radosi. Kaip dabar wiens nu jū pro G. praėjo, pute jis jam tolius apswaiginanczius Garus i Weidā, kad G. trumpā Walandā po to i Miegā ipūle. Tame Tarpe lauke anudu Wyrū wiršuy ant Wezimo. G. wēl weikēy atsigawo ir teipjau wiršuy užėjo, jeib Dre atsi-
kwapstytu. Dabar Bittadeju ant jo wiršuy pūle ir jam Railinius ant Galwōs užmete bey jo Delmonus perjėškoto. Kaip jūdu išwydo, kad jis Agents Dreyfuss n'esq̄s, norėjo jūdu ji ant Gelžkelio Pylimo žemyn nuwersti. G. ale stiprus Wyr̄s budams gynēs ir jūdu waliojo. Dabar prižauke wiens Razbainink̄s antramjam: „Durt jam su Beiliu i Piltwā.“ G. ale stam, kurs Beili trauke, i Kantā ikando, teip kad šisai Beili šalinpaleisti turejo. Tame Tarpe pappleke antrasis Bittadejis jam Gromatū Rapnā su 2000 Rubliū. Ubudu Razbaininku po to tūjau nu-

Trukio žemyn nusoko ir Lamshėje prapūle.

Is Lietuwōs bey abiejū Prusū Prowincū.

Lilžėje, 2. Januaryju. Pastutiniuse Metuse yra Rytprusū Prowincoj, wpačey lietuwiskuse Kreizuse Gumbinēs Regierungōs Walszczius, labay didis Skaitlus Apnūdyjimū ant Atsudyjimo prie Sudziōs parėjės. Szilokarcziamōs Landrots, Pons Geheimrots v. Lincker, paprašo dabar Amtsvorstērus bey Szandarus, kad ant Rūdū Bardawimo ir Ikdalyjimo apstriauseny padabotu, jeib Rupezelninkai, kurie tūstus pardūda, pagal Gewerbēs Dawadā bey Korawojimo Zokanknyges galētu buti palorawojami.

Szilokarcziamoj, 30. Decembei. Trumpay pirm Szwencziū tape Darbinink̄s B. is B., kaip jis Wakaro Laike mazumā prifigērēs nu Szilokarcziamōs Turgaus Ramon gryžo, netoly nu sawo Namū nu keliū Baikpalaitiū užpultas ir sumuštās, i Grabę parwerstās ir apwogtas. — Raktjē nu 24. ant 25. šio Mēnesio tape Policijōs Uredininkui St. is uždarytojo Staldzio 2 riebū Anti (Pyl) pawogti, 3 Iesfnioses Pyles ale atgal paliektamos tape. Dabar Bagys jau ir priēs pacę Policiję Baimēs nebitur.

Szilokarcziamoj, 2. Januaryju. Rusū Kreize yra tokiems Žmonies, kurie už mažesnius Piningus saw Stuki Žemēs nor nuspirkti ir ant to gaspadoriauti, is naujo wēl gera Proga pasidariusi. Karaliskioji Regierunga butent apstēmusi yra, jei priklausanczėję Augstumaliū Pelkē ant Kolonizaciono Reikalū padūti, butent tokiu Budu, kad už isdalyjamaji Gruntā tikt Ežjē arba ant wisados pasiliektantis Mofesnei yra mokami. Išsiderejimai ano Padawimo bus Gywatininkams ano Kampo 13. š. Mēn Szilokarcziamoj ir 16. š. Mēn. Safucziuse apsašomi. Szituse Termynuse gal tie Žmonēs, kurie ant Pelkēs sawo Gywenimā nor isitaisyti, sawo Welhjimus Wieteninkui karaliskosės Regierungōs pasatyti.

Žiliuse, 28. Dec. Ant daugel Dwarū bey Ukiū dabar wos trezioji Dalis reikalingosės Szeimynōs be yra. Rods ir tokiū Gaspadorjēziū randame, kurios sawo pilnā Szeimynā tur. Briežastis tokio Pasirodymo yra lengweh suprantama. Tankej nusidūda, kad Gaspadorei su Szeimyna i Waidā par-eina ir Szeimyna tada Szluzmā praštoja arba nu Gaspadoriū šalinpaleidziama tampa. Ji sawo Szluzmōs nustožusti iskeliauja potam i wakarinesēs Prowincas. Gaspadoriems ale po to labay sunku pastoja, naujū Szluzau-

ninkū gauti. Kad bent galiauseny butu išpažystama, kad prideringa yra, teipo pastelgti, kaip Ežeso Basilaikymai toktai nu musū prašo.

Wrutj, 1. Januaryju. Karalenes Seminarioj deley Karštligēs (Typhus) su Pamokslu pirm 1. Aprilio nebus prasidedama.

Karaliauczujē, 29. Dec. Ulhezioj „Alter Graben“ gyweno be Kuditiū esasis Pors Louis Huse bey jo Pati Wilhelmine podraug su pastuy Minetosės Motyna, 65 Metū senaje Moteriskē, Wardu Link. Wyr̄s buvo Sziporiū Bagalbinink̄s, o kadangi po Sziporystēs Pasiliewimo jis ney jokio Darbo neb'turejo, tay liūbejo ana Familija wis ilgiaus miegoti, kaip jōs Raimynai. Szie todel is to nenusidywyjo, kaip wakar ir Petū Laike Gywenimo Durys neatfwerē. Kaip ale ir ant Jegoraus puse dwiejū Wistas tyka pasliko, tay jie ant to tikt padaboti pradėjo ir wiena Szutemonā parwadino, kursai Duris atplekti dawe. Wisa Stuba buvo su Angliū Twaikais papildyta; Lomose gulėjo wisi trys Namiskēi su melynais Weidais be jokio Pasijudinimo. Prowadintamjam Liekorui, Bonui Drui. Hagelweide pasiseke dar, Hussa bey jo Pacę i Gywasti atgalsugrazinti, prie Linkenēs jis ale išwydo, kad ji deley Apnūdyjimo su Angliū Twaikais pasimirusi buvo. Wyr̄s bey Moteriskē tape i Rynikē nugabentu, kur Wyr̄s jau Wakare pasimire; Moteriskē rods dar gywa tebiera, ale ir ji be jokio Lukescziō serga. Brie Rakalio Apžwalgymo tape atrasta, kad Rakalio Dumškylē su wienu su Skudurais apwyniotu Būdu užkimšta buvo. Ar tūmi anie Žmonēs tyeziomis sawo Gywasczui Galā pasidaryti arba tikt prie Dumškylēs Dangti, kursai dabar nu Policijōs yra uždraustas, isitaisyti yra norėje, toktai itišiol dar niera isreikšta.

— 2. Jan. Pons Oberstotsanwalts von Plehwe tape hendien po Petū aut Jeg. 1 didziojoj Swētlhezioj Oberlandesgeriktēs per Pona Kancleri von Holleben susiejusťiems Sudziōs Draug-sanariems pažystamas daromas ir i jo Uredā iverstas. Pons v. Plehwe tūjau po jo Žwedimo sawo Uredo Weikalus užsiēmē.

— Per Angliū Twaikus butu wakar po Petū beweit wēl wiens Žmogus sawo Smerti radēs. Szluzau-ninke wienōs Ulhezioj Borderrošgarten gywenancziōs Familijōs buvo Palie-pimā gamusti, kad ant Wirimo Peczius Ugni pakurtu. Merga toktai atliko, prie to ji ale per Mierā daug Angliū užkrate. Is šitū Angliū pasidare potam daug Twaikū, furius ale Mergaite ne-

numane; galiausey ji ale apalpo. Gilukings Aftifikimas tay buvo, kad ana Familija, kuri šalinisejusi buvo, anksčiau Ramon parejo, nekai ji iš Bradzids buvo norejusi; ji atrado Mergą Rutnej be Rusimanymo begulencę. Szi Spti dar passise, Apalpusese wël i Gwasti atgauti; kad ale felis Miniutus weliaus Bagalba butu parejusi, tay ji tikray butu pasimirusi.

Kastenburkij, 30. Dec. Kaip iš Gaspadoriawimo Ziniu Darbininku Kolonijos Karlsruhof pas Kastenburki, ant Meto 1889/90 isdutuju, patirti gauname, yra tenay 627 Wyru per 50 895 Dienas Aptawojima rade, teip kad ant tozno wieno 81 Aptawojimo-Diena pareina. Nu 15. Oktoberio 1884 prasidedant yra Mets is Meto Priemimas aplinkuy wandrujancziu Darbininku pasididines. Su fitu didyn einancziuju Skaitly gauname ale ir numanyti, kad Skaitlus aplintuy besibastanczujū Balkunū wis menkesnis pastoja, o del to ir Tepliwos Bagerinimo-Anstalts wis menkiaus Gwatininku teprimalo priimti. Kaip labay reikalingas Itaisymas prie Darbininku Kolonijos yra Aprupinimo-Sztacionai ispažystami, ant kuriu wandrujantieji Darbininkai Pakelyj i Darbininku Kolonija Rakwne bey Kawone randa. Kad tikras Zinklas tokiu Aprupinimo Wietu per wisą Browincą butu ispletamus, tay Kolonija su labay didze Zegnone galetu dirbti; uz Aftiekima tokio Miero todël su wisa Proce tur buti rupinama. Is anu Ziniu gauname dar ir patirti, kad nu wisu wandrujanczujū Darbininku, kurie ta Kolonija aplanko, 7 Pracentai is wakariniods Prusu Browincods pareina. Musu Browincods Draugyste, kuri uz minetufius

Reikalus dirba, todël dabar wakarine Prusu Browincą paprase, kad ji ir bent wieną Kartą ant Bagalbos sawo Dale primoketu, koki tai ale wël is naujo uzzinta tape. Todël ir tolesnysis Priemimas is wakariniods Prusu Browincods pareinanczujū tikt po ypatiskomis Briezastimis benustidus.

Turgaus Prese

nū 7. Januaryju 1891.

	Tilzeje		Klaipėdoj	
	M.	S.	M.	S.
Kweczej	925	950	775	800
Rugei	780	800	650	680
Wjezi	700	720	470	500
Wwios	600	630	290	320
Sirnei, batt. rain.	800	850	600	650
Roputes	830	880	600	650
Kiaufei ant Kapds	200	230	240	260
Kiaufei ant Kapds	350	350	375	375
Swietas	90	100	90	120
Kiauliena	45	60	45	60
Zautiena, geriausoji	45	70	70	75
Wershiena	50	80	40	60
Wwiena	45	60	40	60
Sziens uż Centneri	190	240	180	200
Szaudai	—	—	180	200
Szaudai uż Kapg	20	23	—	—
Smeneri uż nauj Szep.	10	11	—	—
Timotai uż Centneri	18	21	—	—
Krustene prasta uż 2	—	34	—	—
Wwizu Krupai / Swarq	—	44	—	—
Linai uż Centneri	—	—	24	—
Malta, minksta	—	—	46	48
Malta, tieta	—	—	48	50

Kalkos Pardawimo Terminai

nū 12. iki 18. Januaryju 1891.

12. Jan. ant Zeg. 10:	Karkeln prie Brehm, Oberfirsterijes Ibenhorst.
12. . . . . 9:	Zelsterkiuse (Karcziamoj), Oberfirsterijes Dinglen.
13. . . . . 10:	Berschallan, (Karcz.) Oberfirsterijes Padorjen.
13. . . . . 10:	Staisgiriuie (Kohloff), Oberfirsterijes Wilhelmsbruch.
14. . . . . 10:	Nikolaitiuse (Deutsches Haus), Oberfirsterijes Nikolaiten.
14. . . . . 11:	Schmallenintuse prie Escheit, Oberfirst. Schmalleningten.
15. . . . . 10:	Kohliskiuie (Karcziamoj), Oberfirsterijes Kranichbruch.
16. . . . . 10:	Lawellnini use, Oberfirsterijes Lawellingten.
16. . . . . 10:	Nikolaitiuse prie Fleiß, Oberfirsterijes Pfeilwalde.
16. . . . . 10:	Kauffedra prie Ziehe, Oberfirsterijes Zura.

Geriktiskas Pardawimas.
 Skeruse Nr. 19, Didumas: 9,46,90 Hekt.,
 Reinertrags: 63,90 Del., Raudojimo
 Wertybe: 105 Markai, 14. Januaryju
 pirm Weta ant Zeg. 10 prie Kaulena
 Amtsgeriktis.

Berlyno Prekiu Devese
 Publis Wopieriaus: Biningais 8 Januaryju.
 100 Rbl. . . . . 238 Rt. 25 Pf.

Apsistelowimai
 ant
„Tikes Keleiwjo“
 uz
50 Peningius
 po Bertaini Meto
 yra nu wisu Ciecorktu Pustanktaltu
 priimami.

Sutrikdintas Sutrowhymas (Sutrikimimas) gal didesnes Sunkenybes padaryti, nekai tami Kenziantieji misloja. Pasirodymai ir Negalinėjimai, kaip antay Kraujo Atstwerjimas, Apstwaigimas, S.Lwods Skaudėjimai, Szirdies Drebesimas, Paspuitimai, Walgio Nenorejimas, Sanariu Pailsimas ir t. t. tanke tada lūbja pareiti, kad wos jinoma, is kur tay pareina. Per Wartosima Aptiekose po 1. Marki ant Dezeles gaunamusi tikruju Aptiekoriaw Richard Brandto Szweicerpiliu yra sutrikdintasis Sutrowhymas wël i Dawadq pargabenamas ir wirsuy minetos Negales prawaromos. Neik ale persant wis ant to padaboti, kad ant Uzraso raudoname Grunte baltas Kryzius bey Wardo Wastrowhymas „Richard Brandt“ bntu mastomas. Dar ant Dezeles ir pridata yra, is koki Dalys ana Priprowa susideda, butent is sekancziu Zoln: Silge, Wosuzgarbe, Alce, Metyles, ruktieit Dobilai bey Gencian.

Benno Mey,

Dantu-Liekorus.

Tilzeje, Goldschmiedestraße 9, prie Kompo Wandens-Ulycziods.

Nu

Februaryjaus s. M. as

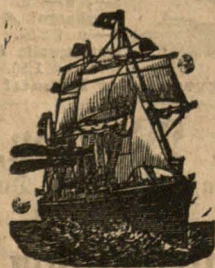
Pafuzes- Kupczyste

itaisysiu ir pardudu dabar senaji Logari ant numazintu Prekiu ir meldziu garbingusius Birkejus mang skaitlingay ap-
 lanstyti

F. W. Elseit,

Tilzeje,

Wofie czia Ulyczioj Nr. 74, pas Jawa Turgu.

Dampsziepiu Begimai
Sziaurwokiszkojo Lloyd'o
 nu
Bremu i Amerika.

- Utarninke i New-York — greitasis Dampsziepis.
 Seredoj i New-York — greitasis Dampsziepis.
 Ketwerge i Baltimore — Posto Dampsziepis.
 Subatoj i New-York — greitasis Dampsziepis.

F. Mattfeldt Berlyne,
 Inwalydu Ulyczioj Nr. 93.

Gesek,

betreffend

**die Invaliditäts- und
 Alters-Versicherung.**

Preis 30 Pf.

**Reylaender'sche
 Verlagsdruckerei.**

Walns Pardawimas!
 Us noriu sawo Gruntstuki Priewoisiuse, pasdaranti is 11 Murga tikray gerds Kwecziu Dirwos ir 2 naujomis Trebowis su ir be Gaspadoryskės-Dostu, tarp Tilzes bei Ragaines gulenti, tujau po pasabneis Isfiderėjimais parduti. Birkti Norentieji gal kas Dienq prie mangs malbutis.

M. Dommasch,

Priewoisen, Ragaines Kreize.
 Us gwenu Tilzeje, Sztol-
 bekerstraße Nr. 16.

Tilžės Kalendorius

Kalendros

ant Metro

1891,

365 Dienu turencio,

su

Abrozais

Preke:

30 Pf.

gaunamos prie

J. Rehländerio bey Sunus,

Tilžėje,

kaip ir prie visų Kalendrių Pardavėjų.

Kur ponavoja

Kosulis?

Išbandyta Brieprowa priskulo

D. Siemering'io

Falkiu - Aptieka,

Tilžėje.

Išgastingi

gra Dantū Skandėjimai, vis lyg daug, ar jie dėlyp Traufimo, ar Atfihalbymo arba ir dėlyp tufcijū Dantū gra atftradę. — Ant Afies Rirk-šajo gra jie nutildomi per naujey iškraikaj, powisam uesf-adingaję Brieprową „Dentila“. Uz Plėczką podraug su Wartojimo-Pamofinimu po 50 Pf. wienat Apcejoj minėtofe Pardawimo-Wietofe gau-nama:

Katceziuse
Greliaus-aptiekoj.

Diefarstwa, wadinama

Dr. Spranger'io Magentropfen,
gelba tūjan prie Widuriū Re-galiū bey Krampio, Wymōs, Galwōs Skandėjimo, Pilwo-Skandėjimo, Widuriū Kufstumo ir pikto Afidufėjimo, Apfwai-gimo bey Kraujo Pagedimo. Prieš sunka Widuriawimā gra ji labā gera Brieprowa, kuri greitay ir be Skandėjimo leng-wius Widurius padaro, o ir Korą Walgymo padidina.

Gaunama Tilžėje Aptiekoje, wyrausia Wieta S. Wächter'io jaltioje Apitofe, Plėczkoje po 50 Pf. ir 80 Pf.

Wiens Mokintinis

gra jėskomas nu

M. Hinz,

Material-Defilaciono Kuprj.,

Tilžėje, Wofieca. Ulca. 31/32.

Holzverkauf.

Oberförsterei Wilhelmsbruch.
Dienstag den 13. d. M. kommen zum Ausgebot: Schutzbez. Rippen: Espen: 183 Stämme mit 68,44 fm. Nadel: 117 Stämme mit 26,65 fm. Birken: 245 rm Kloben, 57 rm Knüppel, 120 rm Reifig III. Klasse. Erlen: 20 rm Kloben, 15 rm Reifig. Espen: 134 rm Kloben, 21 rm Knüppel, 95 rm Reifig. Nadel: 10 rm Kloben, 18 rm Knüppel, 200 rm Reifig. Schutzbezirk Grünheide: Buchen: Nuthknüppel 4 rm, Weich-laubreifig 18 rm. Nadel: Nuthstämme ca. 300 Stück, sowie Kloben, Knüppel und Reifig. Schutzbezirk Argen-bruch: Eichen: 50 Stämme I. bis V. Kl. mit ca. 40 fm 20 Rahnlilien, 15 rm Nuthholz II. Kl., 10 rm Kloben, 100 rm Reifig III. Kl., Weich-laub: Reifig 100 rm. Schutzbezirk Tinkleningen: Nadel: 51 Stück Bauholz, 162 Stangen I./II. Kl. Reifig 110 rm II. Kl., 500 rm III. Kl. Anfang Morgens 10 Uhr, in **Rohloff's Hotel, Staisgirren.** **Wilhelmsbruch, den 7. Jan. 1891.**
Der Oberförster.
Romanus.

Holz-Verkauf.

Zum meistbietenden Verkauf von Bau-, Nutz- und Brennholz sind folgende, um 10 Uhr Vormittags be-ginnende Termine anberaumt:

1. Im **Hötel du Nord** zu **Heinrichswalde:**
Donnerstag den 22. Januar 1891,
den 5. Februar =
den 19. =
den 5. März =
den 19. =
2. Im Gasthause des Herrn **Kischke** zu **Groß-Friedrichsdorf:**
Donnerstag den 12. Februar 1891,
den 12. März =
Schnecken, den 19. Dezember 1890.
Der Oberförster.
Greve.

In dem auf **Mittwoch** den 14. Jan-uar 1891 im **Lascheit'schen** Gast-hause hier selbst für das hiesige Kö-nigliche Forstrevier anberaumten Holz-verkaufstermine können bei ange-messenen Geboten

50 Stück Birken-Deichseln,
einige Birken-Stammenden u.
Nuthrollen,
ungefähr 280 Stück Nadelbau-holz und Schneiderücken,
etwa 1000 Stück Tannenstangen
I., II., V. und VI. Klasse,
sowie einiges, meistanbrüchiges
Dorbrennholz
zum Verkaufe gelangen.
Schmalleningen, den 5. Jan. 1891.
Der Oberförster.

Freitag, den 16. Januar c.,
von Vormittags 10 Uhr ab,
gelangen aus sämtlichen Schutz-bezirken der Königl. Oberförsterei **Jura** im **Zihs**'chen Gasthause zu **Rauseden** aus dem Wirtschaftsjahre 1889/90 ca. 250 Stück Nadel-bauholz, 150 rm Nuthholz und ca. 600 rm Nadel- und Laubholzloben Knüppel und Stockholz, sowie aus der Forstgräberei **Kaisfoje** 330 rm Lort II. Klasse öffentlich meistbietent zum Verkauf.
Jura, den 5. Januar 1891.
Der Königl. Oberförster.

Dro. Ferneš'io

Gynasties Essencas.

Wyriausia Pardawimo Wieta: G. Süd
Mieste Colberg.

Litra Bagalba

prieš wisaš is negero Sutromyimo i. t. t. Kraujo-Rykū-Tridnimo pareinančes Ligas, kaip antay:

Widuriū Krampi, Widuriū Skandėjimā, Glemes, Walgio-Renorejima, Wemima, pagedusius Widurius, Susfikimjima, Galwōs Skandėjimā, Udōs Necyštumā, Meklunge, Traufimā i. t. t. Ney joki Pasleptiniū Brieprowa, kadangi ant Plėczkōs užrašyta stow, kas joje randasi.

Per ilgus Metus iwestas; Tufstanczej Atteštū bey Prifiva-jinimū atliudyja gerā Maczyjima.

Wienat tikras su wiršny matomaje Sargybēs Marke! Preke už Plėczką 50 Pf., 1 Mk. bey 1 Mk. 50 Pf.

Gaunamas Tilžėje prie Aptieforaus Böhmer, Heinrichs-waldėj (Gastūse), Kaufenuse, Rusnėje bey Melau-tiuse Aptiekoj.

L. Meyer,

Schweiz Elsass

versendet franko gegen Nachnahme ge-reinigte Bettfedern

pr. 1/2 Kilo 60 A u.
80 A Ferner: dampf-gereinigt, ärztlich empfohlen à 1 A.
Für seine Deck-betten à A. 1.50, 2.-, 2.50 u. 3.-, Prima-Dannen à A. 3.-, 5.-, 6.- u. 7.-, Rosshaare à A. 1.30, 2.- und 2.50. Ma-tratzenwolle à A. 1.- und 1.50.

Wiederverkäufer Rabatt!

Bei Wunden,

Geschwüren, weher Brust, Durch-liegen der Kranken, Frost ic. ist

Rosenbalsam

die beste Heilsalbe. In den Feld-zügen von 1866 und 1870 wurde derselbe in vielen Lazarethen ge-braucht und die vorzügliche Heil-kraft vom Kriegsministerium lobend anerkannt.

Echt zu haben à Dose 1,50 M. und 75 Pfg. in der

Falkenapotheke

in Tilzit.

Nachweisungen

zu den

Bau-Unfall-Anzeigen

sind zu haben in der

Rehländer'schen Buchdruckerei.

Sechzig Kirchenlieder

für die Schule.

Borrätzig bei

J. Rehländer & Sohn.

Grometos atšįpaukencijos prieš užpuolima Wokifku Konserwatywu kaip ir ju tarno iš Briekules.

Nelemts ir ne patogus
Paukštis, ližda hjaurinas,
Nelemtėnis yr Žmogus
Sawo brolius niekinas.

Р. 29. 7. 1891.

Tilzes Wokifki Konserwatywai garfino po jiems parsitamusius Laifkus, kaip tai „Tilzes Releiwj“ bei „Konserwatywu Draugystes Laifka“, išeinanti Briekuleje, buk musifki Skyrimo Zentklelei su Wardu Pono Dr. Bruazio iš Tilzes negelūse (neturēse Wertybes), mes dabar tik aifkei numaneme, kad mirkujei tą iš Baimės yra dare ir todel naują Weidmainyste ant sawo Sgžinės užsidėjo. Jau pasibaige ju Karaliui Wiernumas ir jie nesišildo Saulės Spinduliūs; juk ir mes jau numanome, kaip jie prieš mus pasiēlgia; kiek Kartu jūs ten nusiunteme, idant jie mus užtartu, o ar jie mus užtare? Ak gailu, Geda ir sakyti, jie mus netik, kad ne užtare, bet atpencz pratare ir prasudyjo ant išnykimo. Szulinspektorius ir kitus skyreme, kurie Saimo paprase, kad Szulinspekteriams butu algos paaukstinamos. Žinoma, kad tai sawo Skyrejams išdalies Lietuwiniškams ant dwasiškos Naudos (!) — — —

Lietuwiniškai apmonyti tokiu šliauziojencziu Skarbui parsidawusiu Afilu, Skyre ir toliaus dar skiria Wokifkai Konserwatywus į Saimą, kurie tūlygiu budu mus užtaria, pranekdami Saimui kad ju Lietuwiniškais jau eina galgiop į Roju Germanijos, der die, das ich ir t. t.

Prakilnesnieji iš musu, matydami toki perkreipta Užtarimą, juk turėjo sudumti ir apie atmainimą tos Baihybes, taigi reikėjo pastatyti lietuwišką Kandidatą ir rupinti už jo Skyrimą. Tisejome, kad Lietuwinišku dar tik wis yra, kurie norēs pasilikti Lietuwiniškais. Nei nesitikejome iš puses Wokifku Konserwatywu tofes Begeđystes sulaukti, kaip padekawone už pirmaje Geradaryste. Žie mums juk jau aifkiaus negalejo parodyti kaip begediškai jie mus mgli ir kaip jie mus užtarti mierija.

Pağaliaus prisideda begediškias užpūlims Wokifku „Konserwatywu Draugystes Laifko“, kursai newa lvg nugūsdamas mus, sako: kad Bitinai apie jo Afilines Nusis birbauja dar ir po Skyrimo. Bitinai žinoma tą daro iš geros Balios todel, kad Drugiu papuškynēs Afilelis nepridergtu Pupas, kurios dabar prazydusios ir nepadarytu Medaus Stoką (tokiam atsitikime nei Pono Radžiuno bicziu Knigeles nieko nemaczija.)

Misljja tas Drugiu papuškynēs Afilelis, kad mes ant jo pykštame, kam jis gramdas Leibos šymaje ne ant musu Naudos. Ak Gaidau, mes tawo asiliktos Pağalbos abelnai negeidžiam, kam tau siulitis mums į Szliuzimą, ar bene mes nenumanom, kad nei wiens Berns negali dwiem Ponam šluzyti, ar rasi pamiršai kad taw reikia Szulinspekteriu Žatus ant Maluno wilkti? Anūm kartu apsirikome tawę dar tokiu Judosiumi pramindami, tu tokio Wardo dar neužsitarnawai, smarwėje Begywendamas ir tas Smarwes begirdamas begalo. Ar bene tu žinai, tą tu zaunyji arba misljji, margini gražu balta Popieriu ir gana. Mes taw užtai nei nepadymyjame, žinome, kad nū Afilo daugiaus negali nieko noret, kaip dabar kad jis daro. Matai, tokiam Afiliui įpūle į Mislj, kad del jo Nusiu jis galys ir su Diemo Žodžiu, taip kaip Bracepteris apsieiti, del to jis drasei sako: kad Wagys ir Rašbaininkai neeina pro Duris; bet pasirode, kad Klaipedos Baznyczio nei wiens nebūwo pro Langą įlindis, kaip Pono B. Railinius 50 Doreliu wertus pawogę. Rogi mandrauti, juk Wagis gali ir

pro Duris jėiti ir išeiti. Antra, tegul tu žinosi, Ilgausėli, kad mes gerai pažystame, tuos Wyneczninkus, kurie tarnus Wyneczios apturetojo sumuše, iškoliojo ir išmetė, bet pamate atėinanti Sunu Wyneczios Pono susitare, sakydami: eikim ir užmuškime, tai Lemonaitis ir mums teks Wynecze bei Wyncalnei. Lygiu budu daro ir tie Ponai, kuriu Žakus tu ant Maluno strunji. Juk jau adwerniškiau nei negali parokuoti, buk tai Szulinspektorei, tai geriausi Lietumininku Draugai, net prie tokiu Ponu wienybes prigulejes ir Jautis, Szemys ir Kopustas nu Klaipedos. Jai tie Kopustai su Szemeis wienybeje su Szulinspektoreis ilgai Lietumininku gerą aprokūs, tai ilgai netruks, o musu Kubikei lautierūs koke ten Barwaliu Kalba, lietuwiskos „Tewe musu“, atsimainys ant Giesmutes „Die Wacht am Rhein“.

„Bet musu Diewas Danguje yra ir jis gal daryti ką jis nor“. Dar rasi musu Kopustas su Szemiu ir kitais sawo wienos Dumos esanczeis Draugais, kaip Trauskeis, Szapalais, Szernais ir Szudnagiu Daugybe atsimys, ką jie per Grieką padaro, be prižadėdami wienybes Szulinspektoriams, kurie mums Pamokslą dūda, buk mes galį iš nekalto Awinelio pastoti draską Wilkai.

Srolius.

N. N. 2. Rugsejio 1891.

Prieteliau mielasis!

Mesenei gamau prisiūsta Numeri 29 bei 32. „Konserwatymū Draugystes-Laiška“, šiczion „Szunlapiu“ wadinamo, kuriose labai nešwankei ir begiediskai apie Tawe Rakhyta yra. Mandagiu būdu ne yra galima waidytis su Rašeju anū Artikeliu, kadangi jisai wisai stokoja Logikos. Kalba apie „nekurį Janku“, jį delto nepažįsta, ogi tacziau tū atsitrepimu jį išpeikia! Szauai Logika!

Purwais mėtomas, negali priešininka nutwerti šilkinėmis Pirštiniems, reikejo grebezui ano Lapo ir stambai atsiliepti. Būsi jo pasigailejes, o tai ir gerai, nesa tasai šlinczius, sawo Ponū latinamas, tur loti ir Udėga wisnoti kaip jam paliepjama, šep jam trupucziū Pintinėlis augstyn patrauktas taptu. Ogi jei smarkei loja ir prie Kulnū lenda, tai gaun rasi Priedams rebu Szmoteli primesta.

Kad tas Kreimprotis Taw Darba prirode, būtent „apwarczias wyti“, nezinodams, ar Tu ta Darba išmanai, tai reikejo jam remesta priroditi, kureme jis Skyrimo Czese kelis Kartus jau yra Gyoma padares. Kadangi jis taip nešwankei kiauiskai cziausketi moka, (julygį Artikelius „Po Skyrimo“ ir „Apie Dieputirtu Skyrimus“), tai galetu jisai pastoti Karaliaucziaus-Silkinintiū ir kitū Žuwiū-Tilto Bobū Mokytojis. Jos atwirais pryglobsejeis jį priimtu kaip Mokytoji, nesa anos Bobos nei iš tolo ne mok taip nešwankei bei begiediskai waidytis, kaip Rašejas minetuju Artikeliū „Konserw. Draugystes“ Laiške. Tikrasis Ginczas tur Grunta sawo dūmos pridūti; kas peikti ir keikti praded, tas netur Grunto!

Szio Rampo Lietuwinkai labai pasibaisejo tokio nešwankaus Barnio aname lape, ar Priekules kalj jau daug taip doriskai supūstytu Broliu randasi? i. t. t.

Rinis.

Rašejas pirmojo Atsiliepimo.

Noriu tiktai priminti Ponui Trauschui, kad jis ateinancziamė Laite jei stototu Atsakymo, gales mums aut Apmaudo į Laiška sawo Sedine nudrukawoti, idant mes Jus iš Weibo pažintumėme, ar jis ir iš tikro yra toks, kaip kad titi sako: Subingalwis?

Trauschies! Trauschies! sunku bus taw prieš Atsting swardytis, teks taw eiti sawo Numas ant Karaliaucziaus Žuwiū Tilto Mokyti kolistis. O gal reiks dar pasenus Gropiskes Werbelius stumdyti, atsiminkie brangusis ir apie ateinanti Laiką. Dar tebeyra Laikas iš Jautiaus pastoti Powilu. Kam mandrauti sawo Paikyste ant kitu ir sawo iškados?

Kam daryti Gedą prieš Brolins ir swietą? Juk tu budamas geru, patinki wisiems Žmoniems, o piltu budamas ir mums iškados geisdamas ką užpelnyji ir kam patiksi? Pagirs tawe kelios Silkininkes ir tūme pasibaigs Tawo begėdiski Uspūtimai. Mes iš sawo puses tikimės galesia prieš Tawę su tokeis jau Ginklais kowotie kaip ir tu prieš mus. Žinof prie to, kad mes Kową nepradesime, ale kad ant to priwercziami, tai kowosime ilgai, nės musu Wardas nepasibaigenti Syla Teisybes.